

УДК 330.3: 332.1:005.5

ДОСЛІДЖЕННЯ, РОЗРОБКИ, ПРОЕКТИ З ПИТАНЬ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Бреус Світлана Василівна

*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту та публічного адміністрування
Київський національний університет технологій та дизайну*

Бреус Светлана Васильевна

*доктор экономических наук, доцент,
професор кафедры менеджмента и публичного администрирования
Киевский национальный университет технологий и дизайна*

Breus Svitlana

*Doctor of Economics, Associate Professor,
Professor of the Department of Management and Public Administration
Kyiv National University of Technologies and Design*

Підкуйко Олександр Олександрович

*кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри менеджменту та публічного адміністрування
Київський національний університет технологій та дизайну*

Пидкуйко Александр Александрович

*кандидат наук по государственному управлению, доцент,
доцент кафедры менеджмента и публичного администрирования
Киевский национальный университет технологий и дизайна*

Pidkuiko Oleksandr

*PhD in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management and Public Administration
Kyiv National University of Technologies and Design*

Невмержицька Світлана Миколаївна

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та публічного адміністрування
Київський національний університет технологій та дизайну*

Невмержицкая Светлана Николаевна

*кандидат технических наук, доцент,
доцент кафедры менеджмента и публичного администрирования
Киевский национальный университет технологий и дизайна*

Nevmerzhytska Svitlana

*PhD in Technical Science, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management and Public Administration
Kyiv National University of Technologies and Design*

Кирилко Наталія Миколаївна

*старший викладач кафедри менеджменту та публічного адміністрування
Київський національний університет технологій та дизайну*

Кирилко Наталия Николаевна

*старший преподаватель кафедры менеджмента и публичного администрирования
Киевский национальный университет технологий и дизайна*

Kyrylko Nataliia

*Senior Instructor of the Department of Management and Public Administration
Kyiv National University of Technologies and Design*

DOI: 10.25313/2617-572X-2020-6-6137

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ У КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА В КОНТЕКСТЕ ПУБЛИЧНОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ

STATE INVESTMENT POLICY IN THE CONTEXT OF PUBLIC ADMINISTRATION

Анотація. У статті досліджено сутність публічного адміністрування. Констатовано, що реалізація виваженої інвестиційної політики держави є важливим аспектом економічного розвитку країни в цілому. Розглянуто основні завдання держави у контексті інвестиційної діяльності на сучасному етапі розвитку економіки України. Здійснено аналіз структури капітальних інвестицій за видами активів та за регіонами за 2010–2019 роки. За результатом аналізу структури капітальних інвестицій за видами активів найбільша частка інвестицій припадає на матеріальні активи, зокрема у ліквідне майно з високим рівнем зносу. З частки інвестиції у нематеріальні активи найбільшу частку становили інвестиції у права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо. За результатом аналізу структури капітальних інвестицій за регіонами найбільша частка інвестицій припадала на промислово розвинені регіони м. Київ, Дніпропетровську, Донецьку, Київську, Львівську та Одеську області. Зроблено висновок, що така ситуація є одночасно і наслідком інвестиційної політики держави й сигналом про існування проблем у цій сфері, а також свідчить про можливості покращення інвестиційного клімату в державі, зокрема за рахунок використання усіх наявних інструментів публічного управління та адміністрування у поєднанні з механізмами реалізації інвестиційної політики держави. Запропоновано при реалізації ефективної інвестиційної політики держави враховувати трансформаційні зміни у сфері публічного адміністрування, зокрема, враховувати при цьому можливості відтворення економіки у результаті нарощування експорту вітчизняної високотехнологічної продукції.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна політика держави, публічне адміністрування.

Аннотация. В статье исследована сущность публичного администрирования. Констатировано, что реализация взвешенной инвестиционной политики государства является важным аспектом экономического развития страны в целом. Рассмотрены основные задачи государства в контексте инвестиционной деятельности на современном этапе развития экономики Украины. Осуществлен анализ структуры капитальных инвестиций по видам активов и по регионам за 2010–2019 годы. По результатам анализа структуры капитальных инвестиций по видам активов наибольшая доля инвестиций приходится на материальные активы, в частности в ликвидное имущество с высоким уровнем износа. С доли инвестиций в нематериальные активы наибольшую долю составляли инвестиции в права на коммерческие обозначения, объекты промышленной собственности, авторские и смежные права, патенты, лицензии, концессии и др. По результатам анализа структуры капитальных инвестиций по регионам наибольшая доля инвестиций приходилась на промышленно развитые регионы: г. Киев, Днепропетровскую, Донецкую, Киевскую, Львовскую и Одесскую области. Сделан вывод, что такая ситуация является одновременно и следствием инвестиционной политики государства и сигналом о существовании проблем в этой сфере, а также свидетельствует о возможности улучшения инвестиционного климата, в том числе за счет использования всех имеющихся инструментов публичного управления и администрирования в сочетании с механизмами реализации инвестиционной политики государства. Предложено при реализации эффективной инвестиционной политики государства целесообразно учитывать трансформационные изменения в сфере публичного администрирования, в том числе учитывать при этом возможности воспроизведения экономики в результате наращивания экспорта отечественной высокотехнологической продукции.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная политика государства, публичное администрирование.

Summary. The article investigates the essence of public administration. It is stated that the implementation of a balanced investment policy of the state is an important aspect of economic development of the country as a whole. The main tasks of the state in the context of investment activity at the present stage of development of the economy of Ukraine are considered. The analysis of the structure of capital investments by types of assets and by regions for 2010–2019 years is carried out. According to the analysis of the structure of capital investments by types of assets, the largest share of investments falls on tangible assets, in particular in liquid assets with a high level of depreciation. Investments in intangible assets accounted for the largest share of investments in commercial designations, industrial property rights, copyrights and related rights, patents, licenses, concessions, etc. According to the analysis of the structure of capital investments by regions, the largest share of investments

fell on the industrialized regions of Kyiv city, Dnipropetrovsk region, Donetsk region, Kyiv region, Lviv region and Odessa region. It is concluded that this situation is both a consequence of the state investment policy and a signal of problems in this area, and also indicates the possibility of improving the investment climate in the country, in particular through the use of all available tools of public administration and administration in combination with investment mechanisms. state policy. It is proposed to take into account transformational changes in the field of public administration when implementing an effective investment policy of the state, in particular, to take into account the possibility of economic reproduction as a result of increasing exports of domestic high-tech products.

Key words: investments, state investment policy, public administration.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Процес заміни традиційних механізмів соціального управління на ринкові: «наказувати і контролювати» на «мотивувати та отримувати результат» розпочався наприкінці ХХ століття [1, с. 77–78]. Публічне адміністрування використовується у широкому та вузькому, так, у широкому сенсі воно передбачає взаємодію суб'єктів з усіма трьома гілками влади (законодавчою, виконавчою, судовою) та на різних рівнях прийняття рішень (державний, регіональний, муніципальний); у вузькому — виключно з виконавчою гілкою влади (Кабінет Міністрів та структури, що йому безпосередньо підпорядковані). Поняття «публічне адміністрування» пройшло еволюцію від форми діяльності класичної Веберівської бюрократії та державного управління (як форми зверхності держави над суспільством) до сучасного усвідомлення необхідності спільної взаємодії інститутів держави, місцевого самоврядування, територіальних громад та інституцій громадянського суспільства в рамках концепції «Належного врядування» [2].

В сучасних умовах розвитку економіки України публічне адміністрування, за оцінкою Лі Жуйтін, перебуває на етапі активного становлення та розвитку, що пов'язано із соціально-політичним становищем в країні, зміною законодавчих нормативно-правових актів [3, с. 3]. У цьому контексті реалізація виваженої інвестиційної політики держави (складової економічної політики), яка проводиться державою у вигляді становлення структури та масштабів інвестицій, напрямів їх використання, джерел отримання інвестиційних ресурсів [4] є важливим аспектом економічного розвитку країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні аспекти у сфері публічного управління та адміністрування й інвестиційної політики держави розглянуті досить ґрунтовно у працях науковців, зокрема таких як Гриценко Л., Зінчук М., Лі Жуйтін, Мартиненко В., Марцин В., Мельниченко О., Прокopenко Л. [1–6; 8]. Проте, незважаючи на значний науковий наробок у сфері дослідження, потребують детальнішого розгляду питання взаємозв'язку публічного адміністрування та інвестиційної політики держави.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у дослідженні взаємозв'язку інвестиційної політики держави та публічного адміністрування й визначення у цьому контексті ролі публічного адміністрування.

Виклад основного матеріалу. До основних завдань держави щодо інвестиційної діяльності на сучасному етапі науковці [5, с. 93] відносять ті, що пов'язані з вирішенням проблем: підвищення привабливості національної економіки; відновлення інвестиційного потенціалу та розвиток внутрішніх інвестиційних можливостей країни; зміцнення кредитно-фінансового потенціалу інвестиційної діяльності; підвищення ефективності інвестиційної діяльності держави й удосконалювання механізмів її фінансування; збільшення інвестиційних коштів за рахунок іноземних інвесторів.

У цьому контексті слід погодитись з науковцями [6, с. 42], що основною функцією державного управління має стати оптимізація синергетичного результату взаємодії суб'єктів господарської діяльності, які застосовують інвестиційні ресурси для досягнення особистих та суспільних цілей виробництва. Проте аналіз структури капітальних інвестицій за видами активів, за даними Державної служби статистики України [7], наведений у табл. 1, свідчить, що найбільша частка інвестицій в їх структурі протягом 2010–2019 років припадала на матеріальні активи, з них третину становлять вкладення у машини, обладнання та інвентар, тобто найбільші вкладення були у ліквідне майно з високим рівнем зносу. З частки інвестиції у нематеріальні активи найбільшу частку становили інвестиції у права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо.

Аналіз структури капітальних інвестицій за видами активів доцільно доповнити дослідженням структури капітальних інвестицій за регіонами за той же період (табл. 2).

Так, за даними Державної служби статистики України [7] найбільша частка інвестицій в їх структурі за регіонами протягом 2010–2018 років припадала на промислово розвинені регіони: м. Київ, Дніпропетровську, Донецьку, Київську, Львівську та Одеську області.

Така ситуація, що склалась в економіці України у інвестиційній сфері є одночасно і наслідком інвестиційної політики держави й сигналом про існування проблем у цій сфері та свідчить про можливість покращення інвестиційного клімату в державі, сприяти чому, не в останню чергу, може використання усіх наявних інструментів публічного

Таблиця 1

Структура капітальних інвестицій за видами активів*

Усього, % / роки	Роки									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Інвестиції в матеріальні активи	96,17	96,11	96,93	95,81	96,63	93,27	96,71	96,34	93,71	96,25
будівлі житлові	14,83	11,46	12,93	15,09	15,65	17,91	12,91	12,35	10,58	9,30
будівлі нежитлові	21,40	21,18	20,68	18,90	19,27	17,01	17,10	15,19	16,38	16,10
інженерні споруди	22,49	24,98	23,18	21,66	21,98	20,00	19,44	18,18	20,53	23,90
машини, обладнання та інвентар	31,13	30,95	29,08	33,01	32,52	33,14	35,45	35,81	34,60	31,80
транспортні засоби	6,35	7,34	10,20	6,79	6,52	7,71	10,56	13,92	13,63	10,56
земля	0,68	0,98	0,66	0,43	0,47	0,57	0,55	0,46	0,31	0,36
довгострокові біологічні активи рос- линництва та тваринництва	1,03	1,25	0,67	0,99	0,96	1,08	0,91	0,86	0,83	0,96
інші матеріальні активи	2,09	1,87	2,60	3,14	2,63	2,58	3,08	3,22	3,13	3,27
Інвестиції в нематеріальні активи	3,83	3,89	3,07	4,19	3,37	6,73	3,29	3,66	6,29	3,75
з них:										
права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, ав- торські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо	44,03	43,75	43,51	53,74	40,28	67,76	35,35	34,82	65,41	1,17
програмне забезпечення та бази даних	40,54	34,71	40,57	33,18	43,43	26,70	53,41	49,91	26,04	1,64

Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики України.

Примітка*. 1. Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та за 2014–2019 роки без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Таблиця 2

Структура капітальних інвестицій за регіонами*

Усього, % / роки	Роки ¹									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Україна	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Вінницька	1,96	2,11	2,13	2,45	2,59	2,70	2,31	2,62	3,05	2,52
Волинська	0,98	1,07	1,19	1,33	1,54	2,26	1,78	1,57	1,50	2,03
Дніпропетровська	8,87	9,17	8,24	8,52	9,28	9,49	9,23	9,57	10,42	10,73
Донецька	8,30	11,11	11,61	11,17	6,00	3,04	3,31	3,85	4,66	4,90
Житомирська	1,11	1,04	1,06	1,20	1,32	1,48	1,55	1,72	1,51	1,36
Закарпатська	1,22	1,26	1,00	1,06	1,20	1,38	1,30	1,25	1,30	1,50
Запорізька	4,41	2,77	2,64	2,74	3,21	2,85	3,07	3,54	2,72	2,38
Івано-Франківська	2,42	1,76	1,89	1,92	3,12	3,52	2,21	2,16	1,62	1,49
Київська	6,28	7,32	7,45	8,28	8,96	8,92	9,30	7,69	7,03	8,06
Кіровоградська	1,18	1,65	1,67	1,29	1,42	1,49	1,77	1,63	1,24	1,25
Луганська	3,13	2,89	3,01	4,55	2,38	0,75	1,15	0,74	0,56	0,54
Львівська	4,89	5,02	4,09	3,93	4,35	4,90	5,18	5,38	5,01	4,98
Миколаївська	2,45	1,78	1,72	2,00	1,72	2,19	2,71	2,49	1,75	2,01
Одеська	5,38	3,87	5,35	4,75	4,27	3,66	4,66	4,97	4,11	3,38
Полтавська	3,48	3,26	3,74	3,82	4,02	3,05	4,25	3,54	3,22	3,69
Рівненська	1,07	1,06	1,01	1,14	1,28	1,59	1,20	1,37	1,25	1,08
Сумська	1,21	1,25	1,05	1,09	1,28	1,34	1,60	1,55	1,34	1,24
Тернопільська	1,18	1,05	1,24	1,19	1,18	1,40	1,36	1,59	1,45	1,48
Харківська	4,47	5,40	5,40	3,72	3,66	4,12	4,61	4,32	4,07	3,67

Продовження табл. 2

Херсонська	1,05	1,11	0,89	0,85	1,01	1,14	1,28	1,64	1,53	1,98
Хмельницька	1,63	1,47	1,28	1,46	1,86	2,49	2,54	2,34	1,95	1,69
Черкаська	1,57	1,34	1,38	1,37	1,49	1,64	1,81	1,82	1,92	1,82
Чернівецька	0,95	0,74	0,82	0,90	0,77	1,02	0,74	0,67	0,64	0,66
Чернігівська	1,05	0,99	1,00	1,14	1,19	1,30	1,48	1,64	1,55	1,40
м. Київ	29,75	29,48	29,14	28,14	30,91	32,27	29,59	30,34	34,61	34,18

Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики України.

Примітка*. 1. Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та за 2014–2018 роки без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

управління та адміністрування у поєднанні з механізмами реалізації інвестиційної політики держави. Для характеристики якої виділяють економічні, інформаційні, мобілізаційні, організаційні, організаційно-економічні, правові, судові і фінансові механізми [8, с. 5]. В розвинутих країнах світу важливу роль публічне адміністрування відіграє при реалізації основних функцій держави, перш за все в регулюванні економіки. При оцінюванні результативності інвестиційної політики держави доцільно враховувати також її роль в розвитку економіки держави, у тому числі і сфері реалізації інвестицій як в реальний, так і фінансовий сектори.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. З урахуванням зазначеного слід констатувати, що для реалізації ефективної інвестиційної політики держави доцільно враховувати трансформаційні зміни у сфері публічного адміністрування, зокрема цьому можливості відтворення економіки у результаті нарощування експорту високотехнологічної продукції [9]. Реалізація зазначеного сприятиме не лише підвищенню результативності інвестиційної політики держави, але справлятиме позитивний вплив на економічний розвиток держави в цілому та переходу її на висхідний тренд зростання.

Література

1. Європеїзація публічного адміністрування в Україні в контексті європейської інтеграції: матеріали наук.-практ. конф. 17 груд. 2009 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Д.: ДРІДУ НАДУ, 2009. 224 с.
2. Зінчук М. Становлення поняття публічного адміністрування // Становлення публічного адміністрування в Україні: матеріали ІХ Всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених / за заг. ред. О. Б. Кіреєвої. Д.: ДРІДУ НАДУ, 2018. 213 с. С. 69–71.
3. Лі Жуйтін. Концепція нового державного управління американських учених Т. Геблера та Д. Озборна: автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 / Національна академія державного управління при Президентові України. К., 2016. 20 с.
4. Марцин В. Удосконалення державного регулювання інвестиційної діяльності в економіці України // Актуальні проблеми економіки. 2007. № 5 (71). С. 52–53.
5. Гриценко Л. Л. Державна інвестиційна політика: сутність, цілі та завдання // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2012. Вип. 22 (2). С. 89–95.
6. Мартиненко В. Ф. Державне управління інвестиційним процесом в Україні: навч. посіб. К.: НАДУ, 2008. 300 с.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 29.06.2020).
8. Мельниченко О. А. Механізми реалізації інвестиційної політики держави // Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 1 (48). С. 1–6.
9. Бреус С. В. Аналіз стану і перспективи експорту високотехнологічної продукції промисловості України // Стратегічні пріоритети. 2010. № 1 (14). С. 16–22.

References

1. Yevropeizatsiia publichnoho administruvannia v Ukraini v konteksti yevropeiskoi intehratsii (2009) [Europeanization of public administration in Ukraine in the context of European integration]. Materialy nauk.-prakt. konf. 17 hrud. 2009 r., m. Dnipropetrovsk / za zah. red. L. L. Prokopenka. D.: DRIDU NADU, 224. [in Ukrainian].
2. Zinchuk, M. (2018). Stanovlennia poniattia publichnoho administruvannia. Stanovlennia publichnoho administruvannia v Ukraini [Formation of the concept of public administration]. Stanovlennia publichnoho administruvannia v Ukraini: materialy IKh Vseukr. mizhvuz. konf. studentiv ta molodykh uchenykh. / za zah. red. O. B. Kirieievoi. D.: DRIDU NADU, 213, 69–71. [in Ukrainian].

3. Li Zhuitin (2016). Kontsepsiia novoho derzhavnoho upravlinnia amerykanskykh uchenykh T. Heblera ta D. Ozborna [The concept of a new public administration by American scientists T. Heblera and D. Ozborna]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: NAPA. [in Ukrainian].
4. Martsyn V. (2007). Udoskonalennia derzhavnoho rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v ekonomitsi Ukrainy [Improving state regulation of investment activity in the economy of Ukraine]. Aktualni problemy ekonomiky, 5 (71), 52–53. [in Ukrainian].
5. Hrytsenko L. L. (2012). Derzhavna investytsiina polityka: sutnist, tsili ta zavdannia [Public investment policy: essence, goals and objectives]. Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky, 22 (2), 89–95. [in Ukrainian].
6. Martynenko V. F. (2008). Derzhavne upravlinnia investytsiynym protsesom v Ukraini [State management of the investment process in Ukraine]. Navch. posib. K.: NADU, 300. [in Ukrainian].
7. Ofitsiynyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy (2020). Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. [in Ukrainian].
8. Melnychenko O. A. (2015). Mekhanizmy realizatsii investytsiinoi polityky derzhavy [Mechanisms for implementing the investment policy of the state]. Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia, 1 (48), 1–6. [in Ukrainian].
9. Breus S. V. (2010). Analiz stanu i perspektyvy eksportu vysokotekhnolohichnoi produktsii promyslovosti Ukrainy [Analysis of the state and prospects of exports of high-tech products of Ukrainian industry]. Stratehichni priorytety, 1 (14), 16–22. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.06.2020